

İmalat Sanayi Sektörleri Rekabet Göstergeleri

22 Mayıs 2014

Amaç

Sanayi politikası geliştirilirken sektör dinamikleri göz önünde bulundurulmalıdır. Ancak bugüne kadar bu dinamikleri ortaya koyan ve sektör politikalarını oluşturmada kullanılabilecek olan objektif göstergeler sınırlı kalmıştır. Bu ihtiyaca yönelik olarak projenin hedefi;

- İmalat sanayi sektörleri düzeyinde firma dinamiklerini anlamak,
- Sektör performanslarını karşılaştırmak üzere çeşitli göstergeler elde etmek,
- İmalat sanayiinin çeşitli kıstaslar açısından performans haritasını çıkarmak ve belirli sürelerde tekrarlanabilecek bir analiz modeli hazırlamak ve
- Sektör politikalarının veri temelli bir şekilde geliştirilebilmesi için gerekli olan veri altyapısını oluşturulmasına katkıda bulunmaktır.

Bu çalışma Sabancı Üniversitesi'nde yürütölmekte olan " İşgücü verimliliği ve toplam faktör verimliliğinin dağılımını ve zaman içindeki evrimini ve verimlilik artışını belirleyen etkenlerin ekonometrik olarak incelenmesi" konulu araştırmanın bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır.

Analitik çerçeve

- Ülkelerarası refah farklarını açıklayan en önemli etkenin verimlilik olduğu konusunda geniş bir fikir birliği vardır.
- Bu farkı açıklamaya yönelik çalışmaların önemli bir bölümü makro düzeyde verimlilik ile mikro düzeyde verimlilik dinamikleri arasındaki ilişkiyi anlamaya yönelmiştir.
- Bu arayışın önemli esin kaynaklarından biri “yaratıcı yıkıcılık” (creative destruction) fikridir. Buna göre uzun dönemli verimlilik ve refah artışının temelinde piyasa mekanizması ve rekabetin yol açtığı bir sürekli yenilenme süreci yatmaktadır.
- Piyasaya yeni giren şirketler yeni ürün ve teknolojilerle yerleşik şirketlere meydan okurlar. Yenilerin bir bölümü başarılı olur, büyür, verimlilik ve pazar payını arttırır. Kalanı bir dönem sonunda piyasayı terk etmek zorunda kalır. Rakiplerin meydan okumasına karşılık veremeyen, yenilikler hayata geçirip verimliliğini arttıramayan yerleşik şirketler de pazar payı kaybederler ve sonunda piyasayı terk etmek zorunda kalabilirler. Bu mekanizmanın iyi işlemesi için rekabet düzeyinin yüksek olması ve piyasaya giriş ve piyasadan çıkışların ciddi engellerle karşılaşmaması gerekir.

- Uluslararası çalışmalar temelinde ortaya çıkan bulgular şöyle özetlenebilir:
- Dar tanımlı sektörler düzeyinde bile şirketler arasında büyük verimlilik farkları vardır. Bizzat bu verimlilik farklarının sürmesi, kaynak dağılımında ciddi etkinsizliklerin varlığını yansıtabilir.
- Makro verimlilik artışının önemli bir bölümü, kaynakların özellikle sektör içinde yeniden dağılımından, yani girdi ve çıktılarının verimliliği düşük olan şirketlerden verimliliği yüksek olan şirketlere kaymasından ileri gelmektedir.
- Piyasaya yeni firmaların girmesi ve zaman içinde bunların verimliliklerini arttırması ve düşük verimli şirketlerin piyasadan çekilmesi, bu yeniden dağılım sürecinin önemli bir boyutunu oluşturur.

- Bu çalışmada sektör dinamiklerini anlamaya yönelik göstergelerin seçimi önemli ölçüde bu literatürden esinlenmiştir.
- **Seçilen göstergelerin iki temel eksenini verimlilik ve uluslararası rekabet gücüdür.**
- Özellikle verimlilik ekseninde yaratıcı yıkıcılık yaklaşımı sektör düzeyinde verimliliğin sadece ortalama eğilimlerini değil, aynı zamanda yatay-kesit dağılımını, bu dağılımın zaman içindeki seyrini, değişimin kompozisyonunu ve sektöre giriş ile sektörden çıkışların etkisini ölçmeyi gerektirmektedir.

- Çalışma kapsamında 6 imalat sanayi sektörü; verimlilik, büyüme hızı, sektör düzeyinde verimliliğin dağılımı ve ihracatta rekabetçilik gibi kıstaslar çerçevesinde değerlendirilmektedir: Gıda ve içki, tekstil, giyim, ana metal, makine ve ekipman, motorlu kara taşıtı

- Kuşkusuz burada önerilen göstergeler tekil sektörlerin dinamiklerini anlamak ve yorumlamak için yeterli değildir. Her sektörde şirketlerin karşı karşıya olduğu kısıtlar farklı olabilir, ayrıca sektörel dinamikleri anlamak sektöre özgü yasal düzenlemelerin de analize katılmasını gerektirebilir.
- **Bu olguların anlaşılması sektör odaklı daha ayrıntılı çalışmalar gerektirecektir.** Dolayısıyla burada önerilen göstergelerin sektörel analiz için **gerekli** ancak **yeterli** değildir.

Veri Kaynakları

2 hane sektör düzeyinde yapılan çalışmanın veri kaynakları:

- Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (YSHİ, 2005-2011)
 - Çalışan sayısı 20+ olan firmalar için tamsayım
 - Çalışan sayısı 20- olan firmalar için örneklem
- Dış Ticaret İstatistikleri (2002-2011), (+ UN Comtrade)
- Sanayi ve Hizmet Kuruluşları AR-GE Faaliyetleri İstatistikleri (2003-2010)

Göstergeler

- Piyasa yapısı göstergeleri (Karlılık, yoğunlaşma, vb)
- Giriş-çıkış istatistikleri
 - Sektör durağan mı? Yenileniyor mu?
 - Piyasaya giren ve çıkan firmaların faaliyetine devam eden firmalara göre özellikleri nasıl değişmektedir?
- İşgücü Verimliliği (İV) ve Toplam Faktör Verimliliği (TFV)
 - Verimlilik, verimlilik artış hızı ve bileşenleri
 - Verimliliğin dağılımı ve serpilmesi
 - Yüksek verimli firmalar ile düşük verimli firmalar arasındaki fark büyük mü?
 - Girdi ve çıktıların girişimler arası dağılımı kaynak dağılımının etkinliği hakkında ne söylüyor?

- Girişimlerin yaşam döngüsü
 - Hayatta kalan girişimler büyüyebiliyor mu?
- İş yaratma
 - Sektörlerde ne kadar iş yaratılıyor, ne kadar iş yok oluyor?
 - Sektörlerde Hızlı Büyüyen Girişimler'in ("Ceylanlar") rolü nedir
- İhracatta rekabetçilik / İhracat ve ithalat yelpazesinin özellikleri
- Ar-Ge ve Bilgi Temelli Sermaye (BTS) Yatırımları göstergeleri
- **Önemli not: Tüm göstergeler 20+ girişimler üzerinden hesaplanmıştır.**

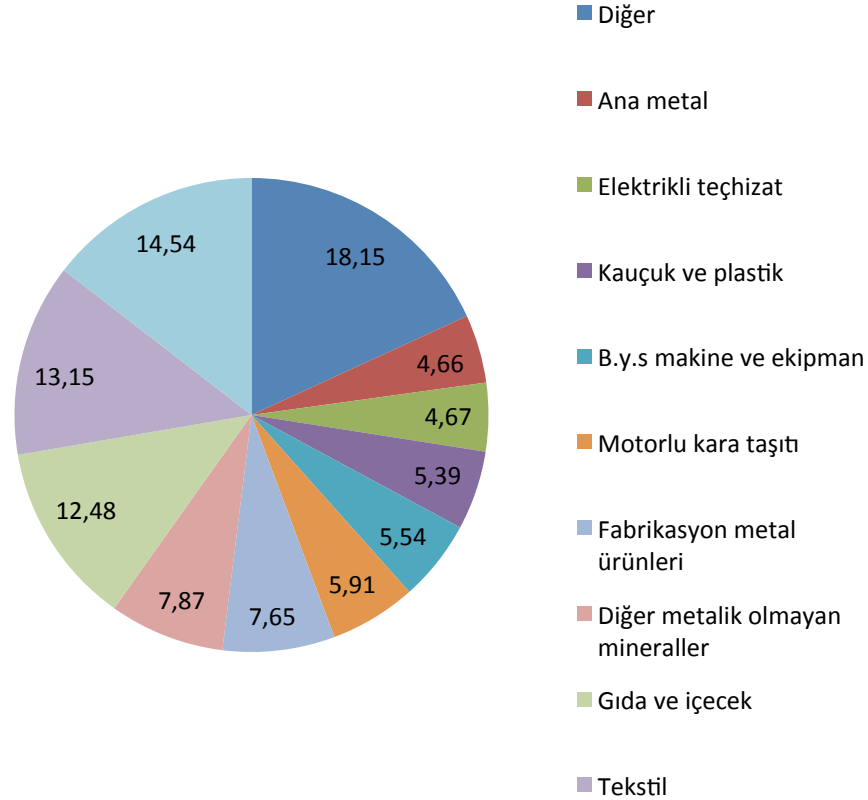
Sektörler ve (20+) girişim sayıları

İşyeri sayısı
görece küçük
olan sektörler
kapsam dışı
bırakılmıştır:
Tütün, kok
kömürü ve
rafineriler;
eczacılık ürünleri,
makine kurulum
ve onarımı

Sektör kodu (NACE Rev. 2)	Sektör adı	İşyeri Sayısı	%
10+11	Gıda ve içecek	2,674	11.04
12	Tütün	16	0.07
13	Tekstil	2,530	10.45
14	Giyim	4,017	16.58
15	Deri	601	2.48
16	Ağaç ve ağaç ürünleri	416	1.72
17	Kağıt ve kağıt ürünleri	481	1.99
18	Kayıtlı medya	364	1.50
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürün.	51	0.21
20	Kimya	565	2.33
21	Eczacılık ürünleri	119	0.49
22	Kauçuk ve plastik	1,580	6.52
23	Diğer metalik olmayan mineraller	1,879	7.76
24	Ana metal	679	2.80
25	Fabrikasyon metal ürünleri	2,317	9.57
26	Bilgisayar, elektronik ve optik	182	0.75
27	Elektrikli teçhizat	850	3.51
28	B.y.s makine ve ekipman	1,670	6.89
29	Motorlu kara taşıtı	790	3.26
30	Diğer ulaşım araçları	186	0.77
31	Mobilya	1,242	5.13
32	Diğer imalat	533	2.20
33	Makine ve ekipman kurulum ve onarımı	480	1.98
	Toplam	24,222	100.00

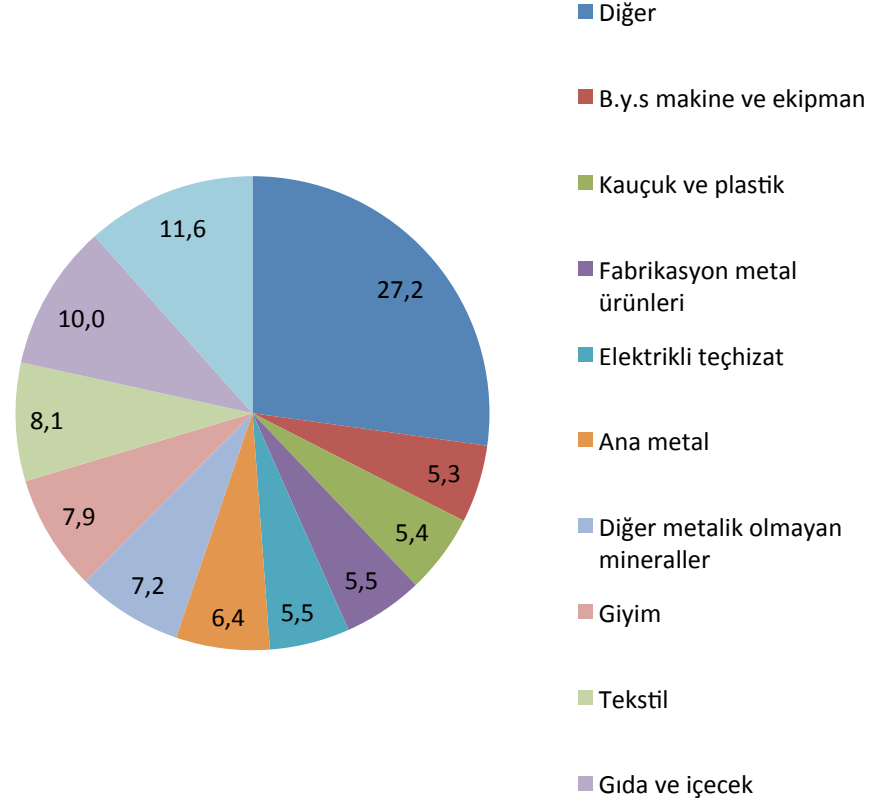
Sektörlerin istihdam payları (%)

Toplam istihdamın yaklaşık yarısı en büyük 4 sektörde çalışıyor:
Gıda içecek, tekstil, giyim eşyası, kürk, diğer metalik olmayan mineraller

Sektörlerin katma değer payları (%)

Katma değer
yüzde 40'ı en büyük 4 sektörde yaratılıyor:
motorlu kara taşıtı, gıda ve içecek, tekstil, ve giyim.

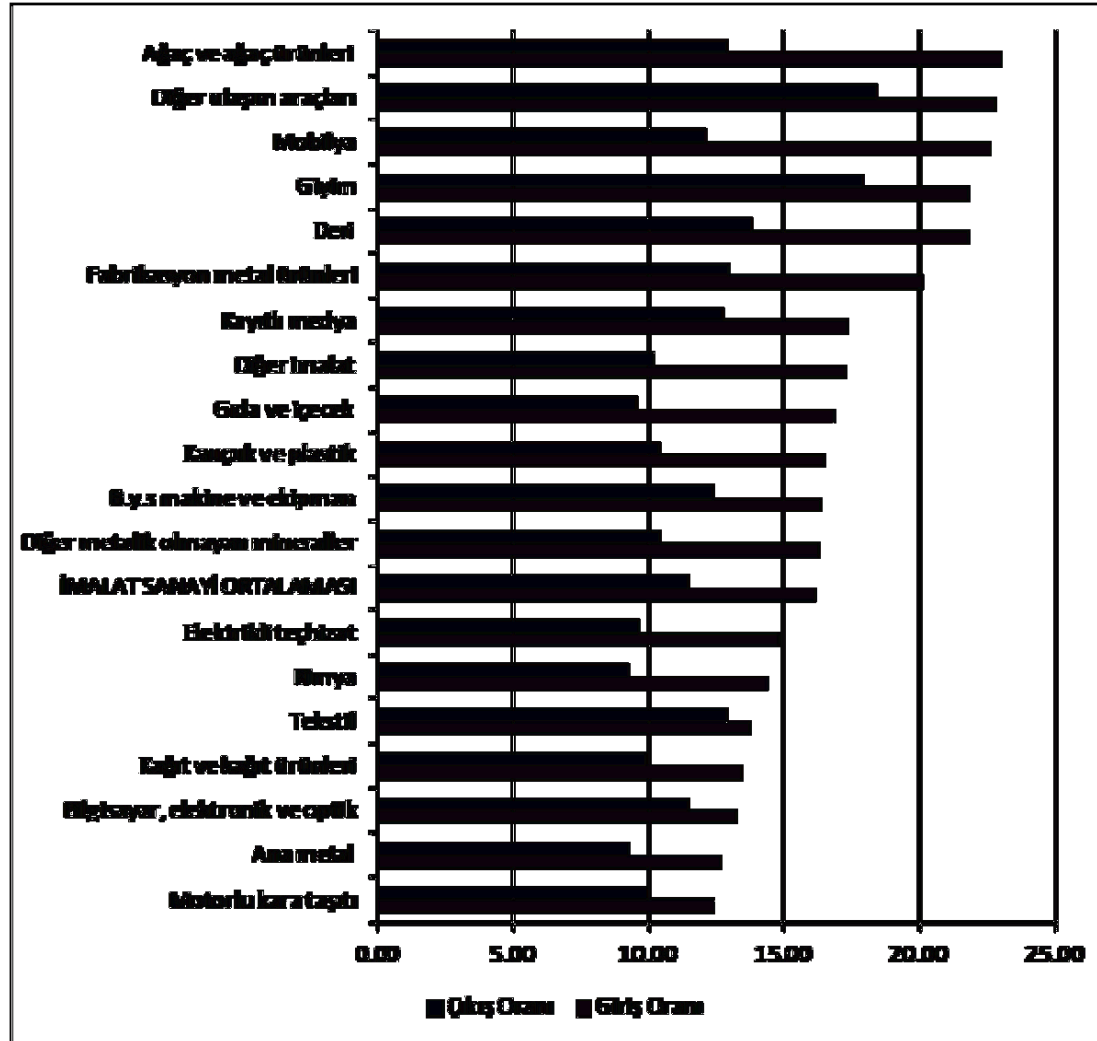

Temel Göstergelerin Açıklanması

Giriş-Çıkış İstatistikleri

- Giriş (çıkış) oranları: sektöre giren (sektörden çıkan) firma sayısının faaliyetine devam eden firma sayısına oranı
- Sektöre giren ve sektörden çıkan firmaların sektör içindeki istihdam ve katma değer payları
- Göreli büyüklük: Sektöre giren ve sektörden çıkan firmaların ortalama büyüklüğünün faaliyetlerine devam eden firmaların ortalama büyüklüğüne oranı

Giriş çıkış oranları

Giriş Çıkış İstatistikleri

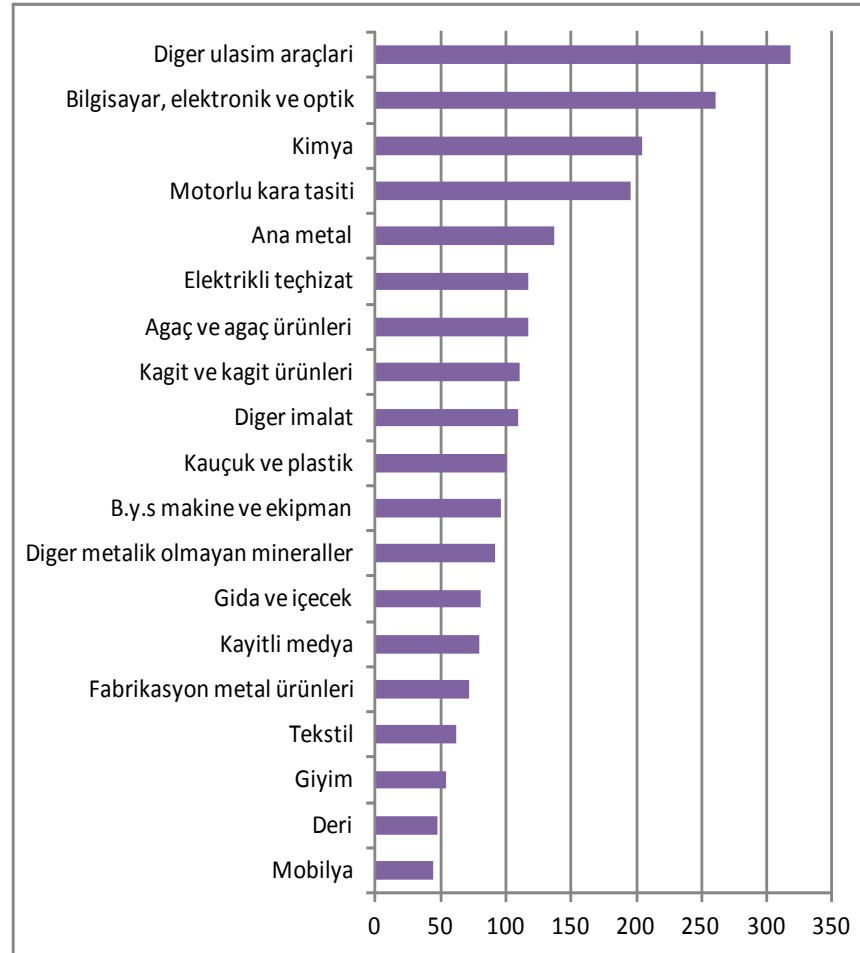
Sektör adı	Giren firmaların sektördeki payı		Çıkan firmaların sektördeki payı		Görelî Büyüklük (KD)		Giriş oranı	Çıkış oranı
	KD	İstihdam	KD	İstihdam	Giren	Çıkan		
Gıda ve içecek	2.73	5.29	2.22	3.87	18.65	20.98	16.87	9.55
Tekstil	3.96	5.39	4.33	6.24	28.13	31.96	13.71	12.87
Giyim	7.69	9.90	7.70	9.72	33.69	38.95	21.83	17.95
Ana metal	1.25	3.39	0.93	2.99	8.82	9.04	12.67	9.30
B.y.s makine ve ekipman	5.17	7.64	3.71	6.61	35.74	27.33	16.35	12.37
Motorlu kara taşıtı	1.42	3.51	1.53	3.25	10.92	16.36	12.44	9.96
İmalat Sanayi ağırlıklı ortalama	4.56	6.13	4.05	5.55	22.90	25.72	16.17	11.48

- Giren ve çıkan firmaların payı ve görelî büyüklüğü giyim sektöründe yüksektir.
- Giren ve çıkan firmaların payı ve görelî büyüklüğü ana metal ve motorlu kara taşıtı sektörlerinde düşüktür.

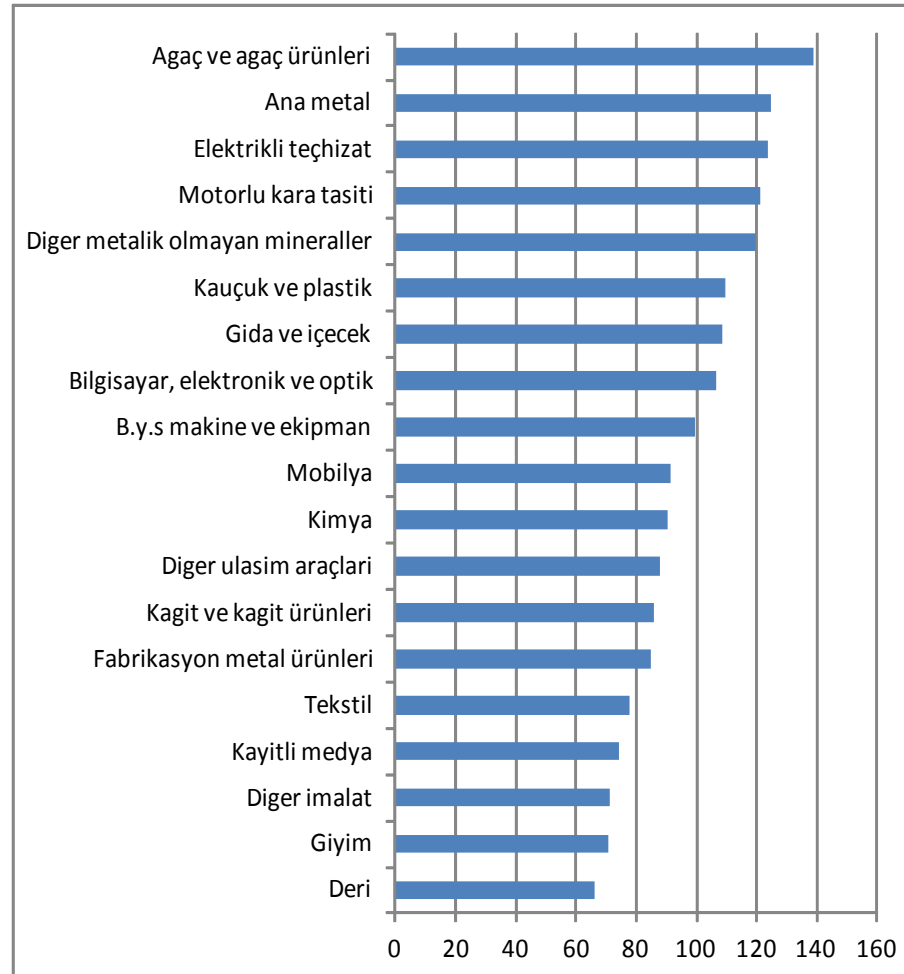
İşgücü Verimliliği (İV) ve Toplam Faktör Verimliliği (TFV)

- $V = \text{toplam çıktı} / \text{toplam işgücü}$.
 - 2003 sabit fiyatlarıyla
- $TFV = \text{toplam çıktı} / \text{toplam girdi}$
 - Endeks

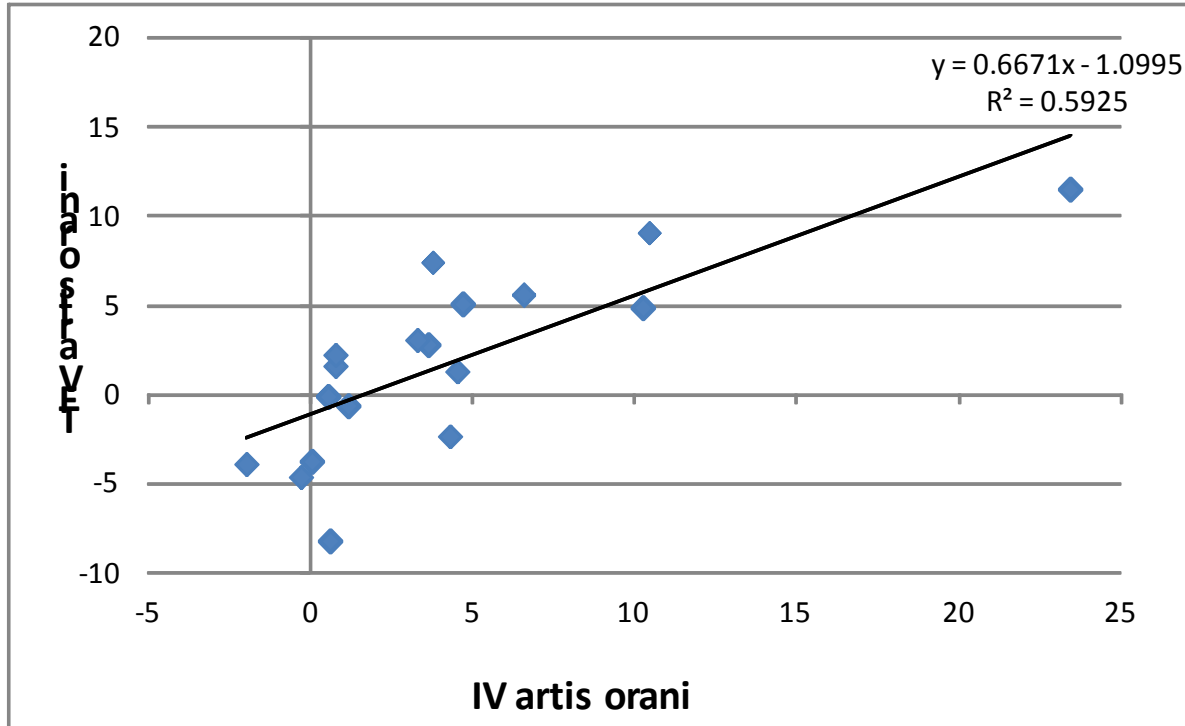
İşgücü verimliliği (2011, imalata sanayi ort. = 100)

Toplam Faktör Verimliliği (2011, İmalat sanayi ort. = 100)

TFV ve İV artış oranları (2006-2011 ort.)

İV ve TFV Artışının Bileşenleri

Toplam verimlilik artışının ardındaki dinamikler nelerdir?

- Firma-içi etki (“within”): Firmaların verimliliklerindeki artışın toplam verimlilik artışına yaptığı katkı
- Firmalar-arası etki (“between”): Kaynakların düşük verimli firmalardan yüksek verimli firmalara kaymasından doğan katkı
- Yeni giren firmaların katkısı: Giren firmaların verimliliğinin ortalama verimlilikten yüksek olması halinde pozitif
- Çıkan firmaların katkısı: Çıkan firmaların verimliliğinin ortalama verimlilikten düşük olması halinde pozitif

Verimlilik artışının bileşenleri:

Uluslararası deneyim

- Gelişmiş ülkelerde toplam verimlilik artışına en büyük katkı firma içi verimlilik artışından geliyor.
 - Genellikle firma içi verimlilik artışının katkısı firmalar arası katkıdan daha büyük
- Giriş etkisi genellikle negatif. Yani yeni giren firmaların ortalama verimlilik düzeyi sektör ortalamasının altında.
- Çıkış etkisi genellikle pozitif. Piyasa mekanizmasının iyi çalışması halinde çıkan firmaların düşük verimli firmalar olması beklenir.
- Giren ve çıkan firmaların katkılarının yüksek olması sektörde “yaratıcı yıkıcılığın” etkisinin yüksek olduğunu gösterir.

İV artışının bileşenleri, toplam imalat sanayi (%)

	Firma-içi	Firmalar arası	Giren firmalar	Çıkan firmalar	Toplam İV artışı
2006	9.47	1.49	-2.81	2.61	10.75
2007	-4.76	0.84	-1.58	1.84	-3.66
2008	4.66	2.19	-1.84	3.46	8.47
2009	-0.97	2.03	-1.50	3.75	3.32
2010	2.21	-1.39	-7.29	2.56	-3.90
2011	6.49	-0.48	-4.10	2.82	4.74
2006-2011 ort.	2.85	0.78	-3.19	2.84	3.29
2007-2011 ort.	1.53	0.64	-3.26	2.88	1.79

- Tüm imalat sanayi; Çalışan sayısı 20+ olan firmalar
- Genel olarak “firma içi” katkının varyansı yüksek
- Firmalar-arası katkı daha istikrarlı ve genellikle pozitif
- Giriş etkisi istikrarlı ve negatif
- Çıkış etkisi istikrarlı ve pozitif
- 2010 giren firma etkisi yüksek

İşgücü verimlilik artışı ve bileşenleri (2006-2011 ortalaması)

	Firma-içi	Firmalar arası	Giren firmalar	Çıkan firmalar	Toplam İV artışı
Gıda ve içecek	-1.14	0.11	-2.10	1.19	-1.94
Tekstil	1.03	-0.06	-1.33	1.53	1.18
Giyim	6.53	0.03	-2.03	2.06	6.60
Ana metal	5.76	-0.94	-2.10	1.60	4.32
B.y.s makine ve ekipman	2.97	1.34	-2.22	2.65	4.73
Motorlu kara taşıtı	5.20	-1.16	-1.97	1.73	3.79
İMALAT SANAYİ ORTALAMASI	2.85	0.78	-3.19	2.84	3.29

- Firma-içi etki giyim, ana metal ve motorlu kara taşıtı sektörlerinde yüksek, gıda ve içecek sektöründe negatiftir.
- Firmalar arası etki diğer bileşenlere göre görece daha zayıf kalmaktadır.
- Giren ve çıkan firmalar genelde ortalamanın altında İV'ine sahiptir.
- İV'i toplamda en çok artan sektör giyim iken gıda ve içecek sektöründe toplam İV artışı negatif olmuştur.

TFV verimliliği artışı ve bileşenleri (2006-2011 ortalaması)

	Firma-içi	Firmalar arası	Giren firmalar	Çıkan firmalar	Toplam TFV artışı
Gıda ve içecek	-1.81	-1.30	-2.12	1.32	-3.90
Tekstil	0.65	-1.47	-0.57	0.75	-0.64
Giyim	4.80	0.47	-0.87	1.21	5.62
Ana metal	-1.93	-0.87	-0.40	0.86	-2.33
B.y.s makine ve ekipman	3.68	1.00	-1.18	1.55	5.05
Motorlu kara taşıtı	6.40	1.31	-0.98	0.67	7.40
İMALAT SANAYİ ORTALAMASI	1.22	1.03	-1.51	1.35	2.09

- Firma-içi etki giyim ve motorlu kara taşıtı sektörlerinde yüksek; ana metal ve gıda ve içecek sektöründe negatiftir.
- Dört bileşenin mutlak büyüklüğü birbirine çok yakındır.
- Giren ve çıkan firmalar genelde ortalamanın altında TFV'ine sahiptir.
- TFV'i toplamda en çok artan sektörler giyim ve b.y.s. makine ve ekipman iken ana metal ve gıda ve içecek sektörlerinde toplam TFV artışı negatif olmuştur.

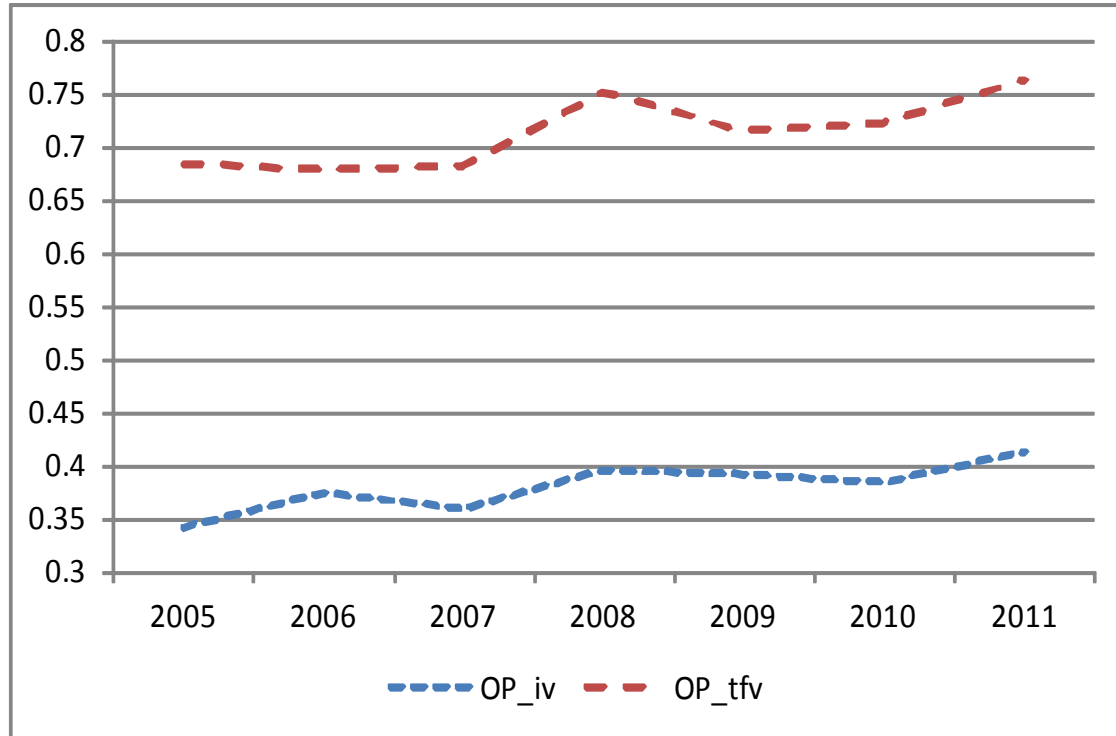
Verimliliğin serpilmesi ve kaynak dağılımında etkin(siz)lik

- Girişim düzeyinde verimlilikte gözlemlenen ayrışıklık, kaynak dağılımında etkin(siz)liğin göstergesi olabilir
- Örneğin mali piyasaların etkin çalışmaması ve bu yüzden firmaların büyümeyi finanse edememeleri, fikri mülkiyet haklarının yeterince gelişmemesi, ticareti kısıtlayan düzenlemeler, vergiler, yolsuzluk vb.

Göstergeler

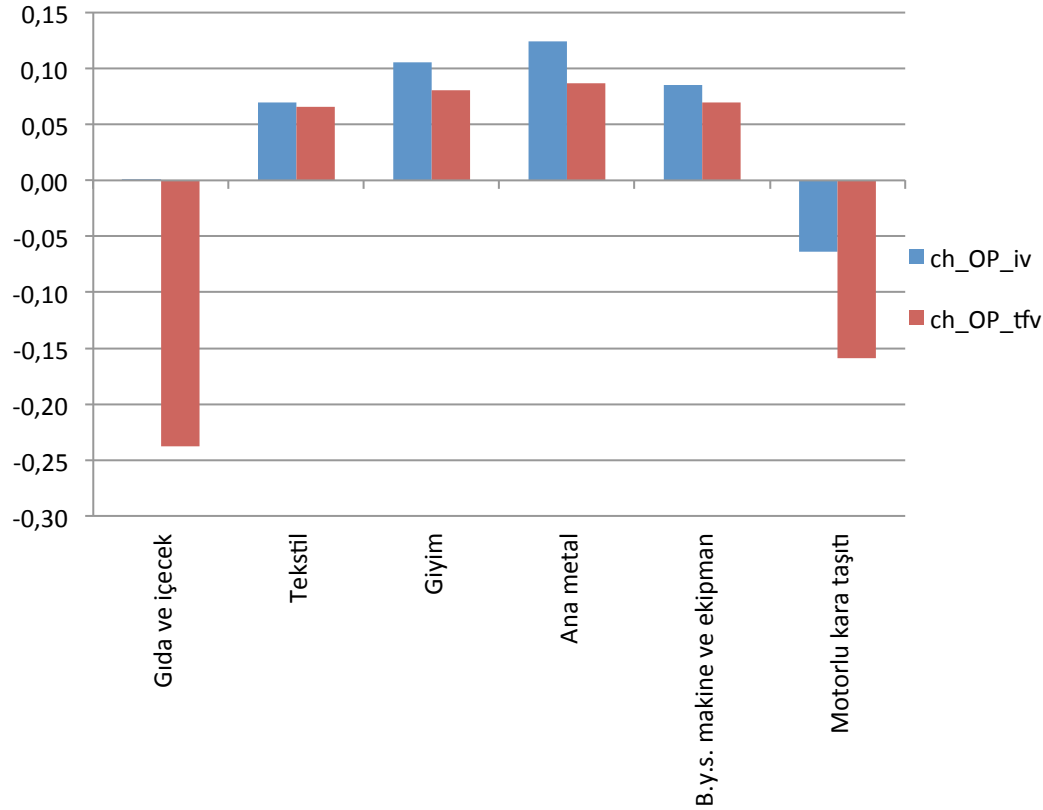
- Verimliliğin varyansı
- Verimlilik dağılımında yüzde dilim oranları (90/10, 75/25 vs.)
- Olley Pakes: büyüklük ile verimlilik arasındaki kovaryans
 - Sektör ortalama verimliliği = Basit ortalama verimlilik + OP kovaryans terimi
 - OP kovaryans terimi ne kadar yüksek ise kaynak dağılımı o kadar daha etkin

İV ve TFV OP kovaryans terimi, tüm imalat sanayi

Zaman içinde hafif artış eğilimi var

Seçilmiş sektörlerde OP kovaryans teriminin değişimi (2005-2011)

İş yaratma ve ceylanlar

- Yaratılan işler: Büyüyen girişimlerde istihdam artışı + yeni giren girişimlerin istihdamı
- Kaybolan işler: Daralan girişimlerdeki istihdam kaybı + çıkan firmaların istihdamı
- Ceylan tanımı: Üç yıl içinde istihdamını iki katına çıkaran girişimler

Yaratılan ve Kaybolan işler (yıllık bin kişi, 2006-2011 ortalaması)

Sektörler	Yaratılan işler	Yok olan işler	Net iş yaratma
Gıda ve içecek	38	-23	15
Tekstil	40	-40	0
Giyim	56	-54	3
Ana metal	11	-7	4
B.y.s makine ve ekipman	20	-14	6
Motorlu kara taşıtı	15	-10	5
Toplam İmalat Sanayi	342	-262	80

- Tekstil ve giyimde giriş ve çıkışların önemi yüksek. Giriş ve çıkışlar sonucu yüksek miktarda iş yaratılmış ve yok olmuş ancak net iş yaratma düşük.
- Gıda ve içekte giriş ve çıkışların önemi daha düşük. Net çok iş yaratılmış ancak yeni istihdam katma değer artışına yol açmadığından verimlilik artmamıştır.

Ceylan girişimlerin özellikleri

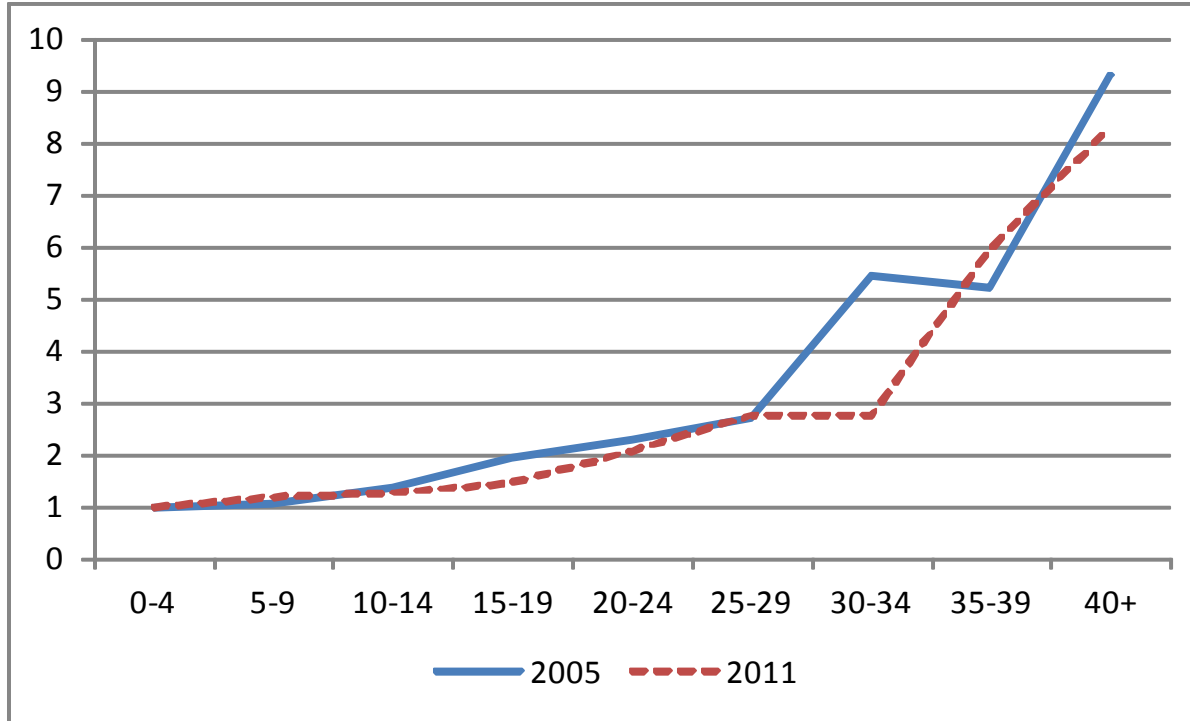
	Ceylan girişimlerin toplam girişim sayısı içindeki payı	Ceylan girişimlerin toplam istidam içindeki payı	İşgücü verimliliği: ceylanların ceylan olmayanlara oranı	Ceylan girişimlerde ihracata yönelme oranı	Ceylan olmayan girişimlerde ihracata yönelme oranı
Gıda ve içecek	6.34	3.29	1.41	10.85	13.58
Tekstil	3.97	2.10	1.59	8.64	17.12
Giyim	3.23	1.97	1.25	17.32	21.29
Deri	5.22	5.06	1.46	12.24	11.51
Kağıt ve kağıt ürünleri	4.41	2.96	0.88	11.46	8.83
Kimya	3.51	2.24	1.90	16.05	12.50
Kauçuk ve plastik	4.48	3.77	2.12	19.67	20.48
Diğer metalik olmayan mineraller	3.70	2.05	1.45	6.23	8.84
Ana metal	6.56	2.78	0.90	15.96	19.98
Fabrikasyon metal ürünleri	5.12	3.36	1.11	17.14	17.92
Elektrikli teçhizat	4.46	2.04	0.92	18.38	24.32
B.y.s makine ve ekipman	4.20	3.16	1.00	20.76	26.68
Motorlu kara taşıtı	4.33	2.02	0.71	26.58	46.88
Mobilya	4.98	3.19	0.83	4.52	11.09
Diğer imalat	3.78	2.25	1.11	22.27	22.73

- Alt sektörlerde ceylanların toplam girişim sayısına oranı yüzde 3-6 arasında, istihdama oranı ise yüzde 2-4 arasında değişmektedir.

Girişimlerin Yaşam Döngüsü

- Hsieh ve Klenow'a (2014) göre ölkeler arası verimlilik farklarını açıklayan etkenlerden biri de, girişimlerin ne kadar büyüebildikleri ile ilgilidir.
- Yazarlara göre, ABD'de yaşı 40 ve üzerinde olan işyerlerinde ortalama çalışan sayısı, 5 yaşından küçük işyerlerinin yaklaşık 7 katı iken, bu oran Meksika ve Hindistan'da yaklaşık 2 katıdır.
- Bu bulgunun arkasında Meksika ve Hindistan'da girişimlerin büyüme dürtülerinin çeşitli nedenlerle daha düşük olmasının veya büyümek için gerekli (örneğin mali) kaynaklara erişememesinin yatabilir
- Dolayısıyla, farklı yaşlardaki girişimlerin görece büyüklükleri, o ekonomi veya sektörde girişimlerin karşı karşıya olduğu engeller hakkında fikir verebilir.

Farklı yaş gruplarındaki girişimlerin görelî ortalama büyüklükleri

Türkiye Hindistan ve Çin'den çok ABD'ye benziyor

Ar-Ge ve Bilgi Temelli Yatırım Sermaye (BTS) Yatırımı Tanımları

BTS Yatırımları

- Maddi olmayan yatırımlar: Bilgisayar yazılımları + Haklar (imtiyaz, patent, lisans, marka vb.)+ Diğer maddi olmayan yatırımlar (şerefiye, kuruluş ve örgütlenme giderleri, özel maliyetler, Ar-Ge giderleri vb.)
- BTS, Ar-Ge yatırımlarına göre daha geniş kapsamlı
- Yapılan çalışmalar, BTS'in verimlilik artışını pozitif etkilediğini ortaya koyuyor.

ARGE ve BTS yatırımları göstergeleri

- Çalışan başına Ar-Ge harcamaları
- Ar-Ge personel harcamalarının toplam personel harcamalarına oranı
- Ar-Ge harcamalarının satışlara oranı
- BTS yatırım harcamalarının toplam yatırım harcamalarına oranı
- BTS yatırım harcamalarının satışlara oranı
- Çalışan başına BTS yatırım harcamaları

Araştırma Geliştirme İstatistikleri (2005-2010 ortalaması)

	Çalışan başına toplam ARGE harcaması (TL; 2003 fiyatları)	ARGE personel harcamaları / toplam personel harcamaları (%)	Toplam ARGE harcamaları /Satışlar (%)
Gıda ve içecek	161	0.52	0.09
Tekstil	105	0.44	0.11
Giyim	20	0.11	0.03
Ana metal	126	0.25	0.04
B.y.s makine ve ekipman	640	2.13	0.63
Motorlu kara taşıtı	3047	4.16	1.03
İmalat Sanayi Ortalaması	600	1.38	0.40

- Motorlu kara taşıtı ve b.y.s. makine teçhizat sektörlerinde ARGE harcamaları görece yüksektir.

BTS yatırımları (2005-2011 ortalaması)

	Bilgi temelli yatırımları/ toplam yatırımlar (%)	Bilgi temelli yatırımlar/ satışlar (%)	Çalışan başına bilgi temelli yatırım (TL, 2003 fiyatları)
Gıda ve içecek	7.54	0.60	1405
Tekstil	6.51	0.67	637
Giyim	10.93	0.46	338
Ana metal	2.84	0.43	1228
B.y.s makine ve ekipman	6.79	0.66	699
Motorlu kara taşıtı	14.03	0.67	2059
İMALAT SANAYİ ORTALAMASI	9.74	0.76	1466

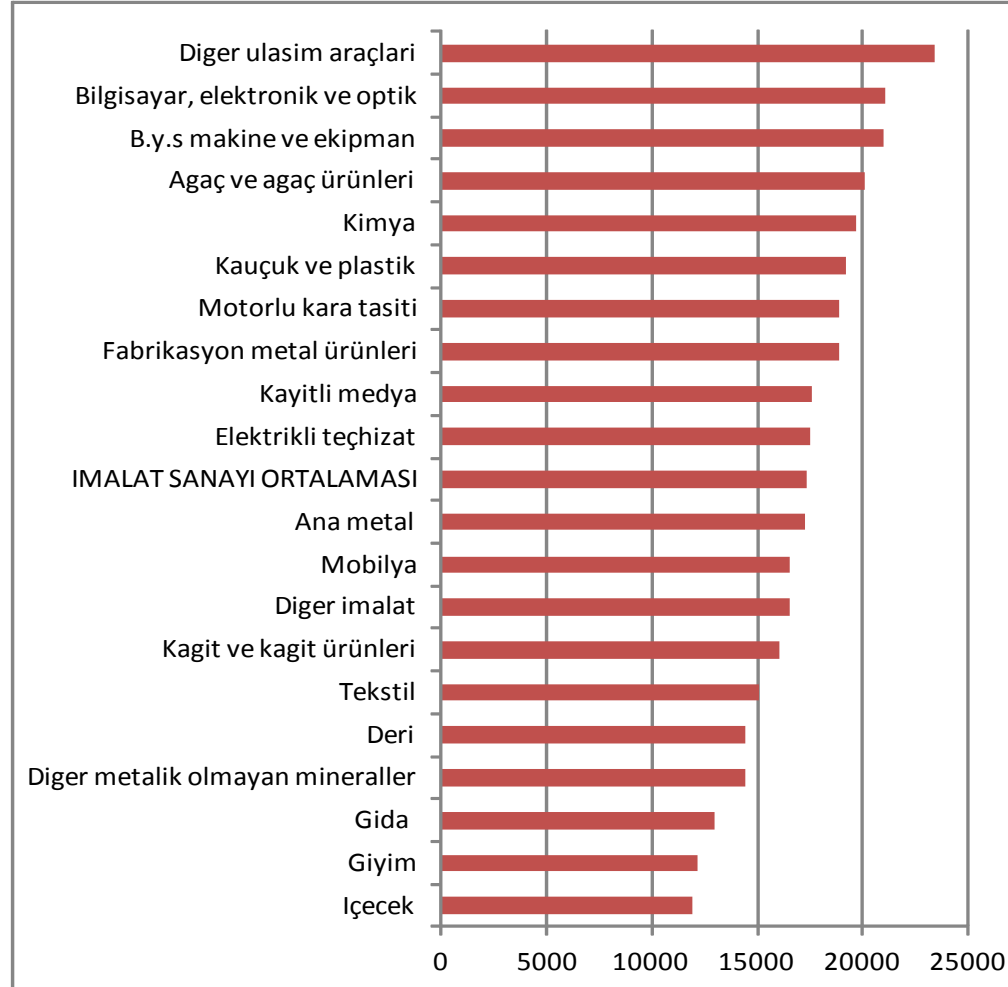
- BTS yatırımlarının toplam yatırımlar içindeki payı motorlu kara taşıtı ve giyimde % 10'un üzerinde, ana metalde % 3'ün altında.
- Çalışan başına BTS yatırımlarında motorlu kara taşıtı, gıda ve içecek ve ana metal sektörleri öne çıkmaktadır.

İhracat kalite göstergeleri

İhracat yelpazesi gelişmişlik düzeyi

- Sektörden ihraç edilen ürünlerin verimlilik düzeyi
- Her ürün için ürünü ihraç eden ülkelerin kişi başına gelir düzeyi hesaplanıyor: PRODY
- Sektörden ihraç edilen ürünlerin PRODY endekslerinin ağırlıklı ortalaması hesaplanıyor

İhracatın gelişmişlik düzeyi (\$, 2011)

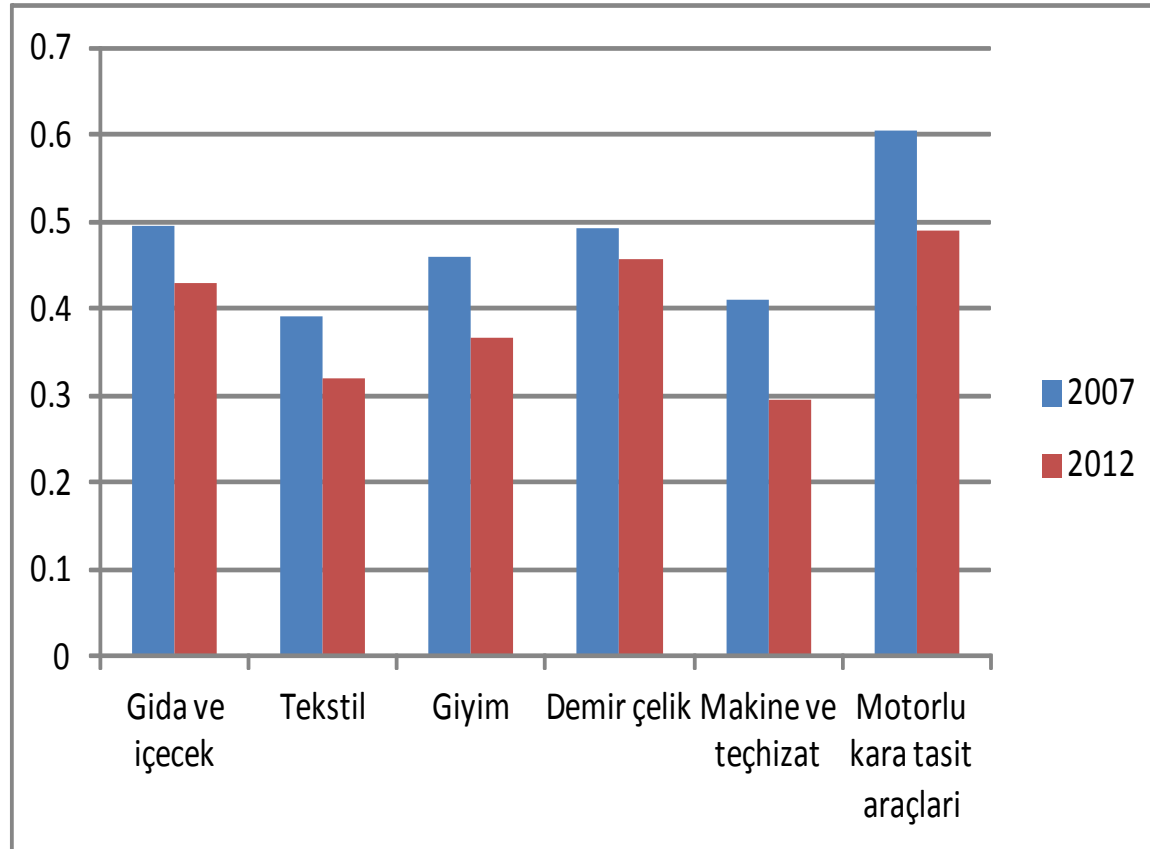

İhracat kalite göstergeleri

Kalite göstergesi: Birim değer

- Kalite göstergesi: birim değer
- Aynı ihracat ürününün birim değeri, ülkeler arası büyük değişiklik göstermektedir
- Birim değerlerdeki artış ve azalışın, ürün kalitesindeki gelişmeler hakkında önemli bilgi verdiği kabul edilmektedir
- Göreli birim değer
- İlgili ürünün ihracatının birim değerinin, dünyadaki en yüksek yüzde 90'ıncı birim değerine oranı

Ortalama ihracat görelı birim değeri

Teşekkürler